

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК У БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ: АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СЬОГОДЕННЯ

Надзвичайні події в Україні, наближення економіки нашої країни до фінансової катастрофи ставлять нові завдання перед усіма сферами функціонування держави. У великій мірі це стосується і бюджетного сектору, оскільки саме використання бюджетних коштів чинить значний вплив на стан фінансової системи.

Сьогодні сумнівним є твердження про те, що підсистема бухгалтерського обліку цілком задовольняє інформаційні потреби управління бюджетними установами. У зв'язку з цим видається актуальним подальший розвиток бухгалтерського обліку в державному секторі у розрізі його складових. Традиційно такими складовими є фінансовий та управлінський облік.

Відмінностям фінансового та управлінського обліку, принципам їх виокремлення, об'єктам фінансового та управлінського обліку, підходам до їх ведення присвячена велика кількість наукових праць. Численні дискусії вчених пов'язані також із правом на використання власне терміну «управлінський облік».

Щодо бюджетних установ поняття фінансового та управлінського обліку взагалі не використовувалось, оскільки загальноприйнятим вважався термін «облік виконання кошторису бюджетної установи». На наш погляд, це звужує функції бухгалтерського обліку в цілому і потребує подальшого наукового обґрунтування.

Отже, пропонуємо розмежовувати фінансовий та управлінський облік у бюджетних установах. Перш за все, слід зазначити, що діяльність бюджетних установ базується на принципах бюджетної системи, визначених Бюджетним кодексом України. Такими принципами є: принцип єдності бюджетної системи України; принцип збалансованості; принцип самостійності; принцип повноти; принцип обґрунтованості; принцип ефективності; принцип субсидіарності; принцип цільового використання бюджетних коштів; принцип справедливості і неупередженості; принцип публічності та прозорості; принцип відповідальності учасників бюджетного процесу.

Серед наведених принципів варто виокремити принцип збалансованості, повноти, цільового використання бюджетних коштів, публічності і прозорості. Інформаційним забезпеченням дотриманням вказаних принципів є підсистема фінансового обліку бюджетних установ – спрямована на висвітлення результатів діяльності бюджетних установ, стану їх активів, капіталу і зобов'язань.

У сучасних умовах окрім законності та прозорості використання бюджетних коштів надзвичайно важливе значення має також принцип ефективності - при складанні та виконанні бюджетів усі учасники бюджетного процесу мають прагнути досягнення запланованих цілей при залученні мінімального обсягу бюджетних коштів та досягнення максимального результату при використанні визначеного бюджетом обсягу коштів [1]. На дотримання саме цього принципу і має бути спрямована підсистема управлінського обліку бюджетних установ.

Передумовою запровадження управлінського обліку у бюджетних установах є ведення субрахунків аналітичного обліку доходів, витрат. Поряд з цим у великих бюджетних установах виникає потреба в отриманні інформації не тільки в розрізі КЕКВ, а й за структурними підрозділами. При цьому потреба в калькулюванні є об'єктивною, зважаючи на необхідність планування видатків для включення їх до статей кошторису.

1. *Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2456-17&p=1309936556715078>*